

## Nr 15

### *Utlåtande i anledning av motion angående den regionala planeringen och den samhällsekononiska målsättningen.*

I motionen II: 850 av herrar *Sundkvist* och *Dahlgren* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall begära en allsidig utredning av samspellet mellan en aktiverad regional planering och den samhällsekononiska målsättningen, främst i syfte att anvisa vägar för en differentierad ekonomisk politik med beaktande av lokala utvecklingstendenser.

#### **Motionen**

Samhällsplaneringen i Sverige har enligt motionärerna knappast nått en standard som står i rimlig proportion till de disponerade resurserna. Den har i hög grad baserats på kortfristiga prognoser och haft alltför låg ambitionsgrad. En växande regional aktivitet på planeringsområdet är nu att vänta och bör, anser motionärerna, underlättas genom en kartläggning av samhällsekononins regionala särdrag. Den ekonomiska politiken har, hävdar de, hittills utformats efter förhållandena i landets mest industrialiserade regioner, vilket hårt drabbat regioner, exempelvis Norrlands inland, som inte bidragit till de akuta samhällsekononiska problemen. Förutsättningar bör nu enligt motionärernas mening skapas för en differentierad ekonomisk politik.

#### **Tidigare behandling av ämnet**

I motioner vid 1966 års riksdag hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle begära en allsidig utredning av samhällsekononins institutionella prägel i syfte att anvisa vägar för en differentierad ekonomisk politik, som med utsikt till större framgång än vid nuvarande politik skulle möjliggöra samhällsekononisk balans med stabil pris- och löneutveckling. Bankoutsrottet behandlade detta förslag i ett utlåtande över olika motioner rörande den ekonomiska politiken (1966 nr 25) och redovisade där hur förslaget bedömts av ett antal remissinstanser, som beretts tillfälle att uttala sig över motionerna.

Förslaget hade avstyrkts av *Svenska arbetsgivareföreningen* och *Sveriges industriförbund* samt av *Landsorganisationen i Sverige* (LO) och av *Sve-Bihang till riksdagens protokoll 1968. 8 saml. Nr 15*

*riges akademikers centralorganisation* (SACO). Enligt LO vilade motionärernas uppfattning att samhällets ekonomisk-politiska åtgärder blivit alltför generella och statiska på en fundamental missuppfattning av den ekonomiska politikens roll. Skillnaden i ekonomisk tillväxt mellan olika områden, branscher och företag vore ett uttryck för pågående strukturförändringar i samhällsekonomin, och dessa vore det väsentligaste ledet i den ekonomiska tillväxten. Ifall den ekonomiska politiken kunde utformas så att dessa skillnader utjämnades genom varierande åtstramning, skulle därför den ekonomiska tillväxten upphöra. Även SACO betraktade migrationen till vissa expanderande tätortsområden som i hög grad önskvärd ur samhällsekonomisk synvinkel. Ekonomisk-politiska åtgärder som motverkade denna utveckling skulle därför bidra till en inoptimal resursfördelning och bromsa den ekonomiska tillväxten.

Några remissinstanser gav förslaget ett mera gynnsamt mottagande. Dit hörde *Riksförbundet Landsbygdens folk*, som betecknade en aktiv lokaliseringspolitik såsom ett utomordentligt hjälpmedel för att motverka temporär och lokal överhettning i samhällsekonomin. Även *Kooperativa förbundet (KF)* och *Svenska försäkringsbolags riksförbund* intog en positiv hållning till förslaget. KF fann det på längre sikt vara eftersträvansvärt att den nödvändiga regionala planeringen infogades i den större ram som en allmän ekonomisk plan utgör.

Utskottet — vars utlåtande godtogs av riksdagen — anslöt sig till vad LO uttalat och avstyrkte den begärda utredningen.

Vid 1967 års riksdag väcktes motioner av samma lydelse som den nu föreliggande. Bankoutskottet (utl. nr 30) hänvisade till sitt ställningstagande i motsvarande ärende år 1966 och fann att de nya motionerna inte innehöll några väsentliga ytterligare argument som föranledde utskottet att ändra ståndpunkt. Riksdagens beslut gick i samma riktning som tidigare.

### Vissa uppgifter i anslutning till motionen

I sitt föregående utlåtande, nr 14, har utskottet genom referat av direktiven för den nyligen tillsatta utredningen rörande den fortsatta lokaliseringspolitiska stödverksamheten lämnat vissa uppgifter om pågående utredningsverksamhet i fråga om regional planering. I anslutning därtill vill utskottet här särskilt nämna dels den sedan år 1965 verksamma expertgruppen för regional utredningsverksamhet (ERU), dels den år 1967 inledda försöksverksamheten med regional planering på länsnivå, »Länsplanering 67». ERU:s utredningsverksamhet är fördelad på arbetsgrupper angående statistikbehov och statistikproduktion för regionala utredningar, regionala näringslivs- och befolkningsprognoser, glesbygdsproblem, urbaniseringsprocesser och storstadsproblem samt lokaliseringspolitikens effekter m. m. Syftet med »Länsplanering 67» är att nå fram till målsättningar

för den regionala utvecklingen, vilka skall kunna bilda underlag för såväl samhällsorganens som näringslivets överväganden och beslut om investeringsringarnas lokalisering.

### Utskottet

Utskottet avstyrkte förra året motioner av samma lydelse som den nu föreliggande. När förslaget nu återkommer, vill utskottet särskilt hänvisa till den omfattande utredningsverksamhet som pågår rörande olika aspekter av den regionala planeringen. I motionärernas omdöme om den låga ambitionsgraden hos svensk samhällsplanering kan utskottet inte instämma.

Vad gäller huvudtanken i motionen har utskottet tidigare uttalat, att en sådan utformning av den ekonomiska politiken att strukturförändringarna inom näringslivet motverkades skulle medföra att den ekonomiska tillväxten bromsades. Denna slutsats — som naturligtvis inte utesluter att regionala särdrag beaktas vid den ekonomiska politikens utformning — kan inte anses vederlagd genom den nya motionen.

Aberopande vad här anförts hemställer utskottet  
att riksdagen avslår motionen II: 850.

Stockholm den 12 mars 1968

På bankoutskottets vägnar:

NILS STÄHLE

---

#### Närvarande:

från första kammaren: herrar Stähle (s), Åke Larsson (s), Palm (s), Åkerlund (h), Hilding (fp)\*, Lundin (s), Lundberg (h) och Mattsson (cp)\*;  
från andra kammaren: herrar Regnéll (h), Hagnell (s)\*, Berglund (fp), Franzén i Motala (s), Larsson i Umeå (fp), Ekström i Iggesund (s), Haglund (s) och Antonsson (cp)\*.

---

\* Ej närvarande vid justeringen.